

Monumentnummer*: 523092

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 17 december 2001
Kadaster deel/nr 82891/82

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Maasbommel West Maas en Waal Gelderland

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Appeltern M 313

Omschrijving**

Inleiding

De R.K. KERK, toegewijd aan de H. LAMBERTUS, is een in 1868-1869 naar een ontwerp van architect C. van Dijk gebouwde, neogotische basiliek met toren, staande aan de Raadhuisdijk op de hoek van de Kerkstraat. De kerk bestaat uit een driebeukig, basilicaal schip met de lengte-as in noord-zuid richting, zodanig dat het priesterkoor naar het noorden is gewend en de toren met de ingangsevel naar het zuiden is gericht. Het voorplein voor de kerk wordt omsloten door een bakstenen muur.

Aan het kerkinterieur is met name in de jaren zestig van de twintigste eeuw nogal wat gewijzigd door verwijdering of demontage van de oorspronkelijke meubilering. Zijaltaren en preekstoel zijn verwijderd; het hoogaltaar werd versoberd en de afkomende beelden kregen verspreid een plaats. De communiebank werd versneden. Toch bezit het kerkgebouw een aantal goede specimen van voornamelijk laat 19de-eeuwse beelden en mobilia. Ook het ORGEL valt onder de bescherming.

Omschrijving

De neogotische kerk heeft een basilicale opzet en is gebouwd op een rechthoekig grondplan met een vijfachtste afgesloten koor aan de noordzijde en een uitspringende, vierkante toren aan de zuidzijde. In de oksel tussen koor en zijbeuk ligt aan de westzijde een lage uitbouw onder een lessenaardak.

De kerk is opgetrokken in baksteen. Natuursteen is toegepast voor de venstertraceringen, afzaten, dekplaten, cordonlijsten en de bekronende torenonderdelen. Het metselwerk is uitgevoerd in kruisverband. Rondom loopt een uitgemetselde plint. Onder de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

dakrand van het schip is een boogfries uitgemetseld en onder de dakrand van het schip een decoratieve lijst. Het schip heeft een zadeldak met toelopende dakschilden van het koor. Lessenaardaken dekken de zijbeuken. De dakkapellen zijn voorzien van een klein wolfeind. De dakvlakken zijn gedekt met leien in Maasdekking.

De symmetrische VOORGEVEL bestaat uit de naar voren gebouwde toren op een vierkante plattegrond. De gevelvlakken ter weerszijden van de toren vormen de rechte afsluiting van de zijbeuken. De TOREN bestaat uit vier geledingen met blinde spaarvelden, spitsboogvormige vensters en groepen van drie spitsbogige galmgaten. De toren wordt geschoord door overhoekse steunberen en aan de westkant geflankeerd door een polygonale traptoren. Op de begane grond heeft de toren zowel in de voorgevel als in de zijgevel ingangen. Het torenlichaam is bekroond door een ingesnoerde spits, waarvan de voet schuilgaat achter topgevels met een trapsgewijs opklimmend fries.

De LINKERZIJGEVEL toont de vijf traveeën van het schip met ter linkerzijde de koortravee en koorsluiting en ter rechterzijde de uitgebouwde toren en de kleine travee waarmee de zijbeuk is verlengd, die dienst doet als devotiekapel. Het gevelvlak van de zijbeuk bevat vijf brede en rechts een smal spitsboogvormig venster, voorzien van glas-in-lood met natuurstenen tracering. Tussen de vensters en op de hoeken zijn steunberen geplaatst. Het middenschip rijst boven de zijbeuk uit met vijf spitsboogvormige vensters, waartussen steunberen. Aan deze zijde bevindt zich een lage aanbouw onder een lessenaardak.

De ACHTERGEVEL wordt gevormd door het uitgebouwde priesterkoor, dat bestaat uit een smalle koortravee gevolgd door een vijfachtste sluiting. In het koor zijn spitsboogvormige vensters, voorzien van figuratief glas-in-lood, met hardstenen tracering geplaatst.

De RECHTERZIJGEVEL toont de vijf traveeën van het schip met ter rechterzijde de koortravee en koorsluiting en ter linkerzijde de uitgebouwde toren en de kleine travee waarmee de zijbeuk is verlengd, die dienst doet als doopkapel. Het gevelvlak van de zijbeuk bevat vijf brede en links een smal spitsboogvormig venster, voorzien van glas-in-lood met natuurstenen tracering. Tussen de vensters en op de hoeken zijn steunberen geplaatst. Het middenschip rijst boven de zijbeuk uit met vijf spitsboogvormige vensters, waartussen steunberen. Aan deze zijde bevindt zich een lage uitbouw onder een plat dak. Deze is van later datum.

Het INTERIEUR vertoont in het middenschip een tweedelige wandopbouw: een arcadewand met bundelpijlers en geprofileerde bogen, waarboven, door een lijst ervan gescheiden, in een lancet gevatte lichtbeukvensters en een getraceerde, blinde zone ter hoogte van de zijbeukkappen. De schalken tegen de pijlers hebben bladkapitelen, waarop in de lichtbeukzone zowel de gordelbogen als de kruisribben rusten. Hetzelfde geldt voor de pijlerschalken aan de kant van de zijbeuk. Inwendig is de kerk geheel in baksteen overkluisd met kruisribgewelven. De overgang van schip naar koor wordt wel in de breedte van de gordelboog geaccentueerd, maar niet door middel van een verschil in gewelfhoogte. Aan de torenzijde is de kerk boven het portaal door een bijna schiphoge spitsboog met de zangerstribune in de toren verbonden. De kerk is inwendig geheel gesausd behalve de in schoon werk uitgevoerde kruisribgewelven. De kerk bezit een tweeklaviers ORGEL met vrij pedaal, gemaakt door F.C. Smits II in 1904.

Waardering

Aan de Raadhuisdijk op de hoek Kerkstraat gelegen bakstenen, neogotische R.K. PAROCHIEKERK, gewijd aan H. LAMBERTUS, basilicale opzet met toren met leien gedekt, gebouwd 1868-1869 naar ontwerp van architect C. van Dijk, met ORGEL uit 1904.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

-\tVan architectuur-historische waarde vanwege het bouwtype en de bouwstijl, vanwege de plaats in het oeuvre van C. van Dijk, vanwege de gaafheid van de hoofdvorm en de detaillering en vanwege de gaafheid van het interieur en delen van het inventaris.

-\tVan stedenbouwkundige waarde vanwege het silhouet van het dorpsbeeld en de ongeschonden relatie met de omgeving.

-\tVan cultuurhistorische waarde als de ontwikkelingsgeschiedenis van de R.K. kerk te Maasbommel.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Parochiekerk